

història

L'església de Riudoms

Delfi Dalmau i Argemir

Façana principal de l'església parroquial de Sant Jaume de Riudoms.
Foto: Delfi Dalmau.

Realment només sóc un aficionat, a què? Com dirien els meus fills, a les pedres. I jo afegiria, per damunt de les pedres, a les construccions religioses, especialment els seus campanars. I és que un campanar, potser perquè tinc vertigen remarcable, em desafia, però sobretot perquè és una obra que ens marca un camí d'espiritualitat, ens indica la fita del més amunt, del més enllà. Aquesta fita, aquesta proposta ha obligat els tècnics, la gent dels nostres llocs a esforços per posar una pedra sobre l'altra, i amunt, amunt, a no badar que la torre quedi ben vertical, a cobrir-la, a protegir-la de les inclemències del temps i a procurar que per dins hi hagi el camí, l'escala o la rampa que permeti accedir al capdamunt, ja que allà hi ha d'anar la campana, la que li dóna el nom i el justifica. Tot això ho hem fet, des de fa mil anys, la gent de casa nostra, incansables i orgullosos dels nostres cloquers.

Anant amunt i avall del meus país, Catalunya, per visitar esglésies i monestirs, m'adono, per si no ho hagués sabut abans, que la majoria dels temples o són antics com els romànics i gòtics, pel que fa a l'estil, o bé són dels

ista per un diletant

temps en què la revolució barroca complicava les ornamentacions i obligava els fidels, per encàrrec dels bisbes respectius, a aixecar esglésies enormes, solemnes, fredes i distants. A casa nostra hi trobem un interval que sempre m'ha intrigat: què vàrem fer en temps del Renaixement? Així com a Espanya el Renaixement va ser interessant, ric i amb personalitat, des del plateresc fins al l'herreria, i a Itàlia fou l'exemplar a imitar per les seves esplèndides esglésies amb aires clàssics, vet aquí que a la nostra terra se'n troben ben poques traces, i gairebé només a les terres del sud.

N'he trobat a Alcanar, Tivissa, Ulldemolins, Alcover, Cornudella, la Selva del Camp i a Riudoms, per limitar-me a esglésies, perquè d'edificis civils, o n'hi ha ben pocs (a Arnes, l'ajuntament) o només se'n veuen alguns detalls. També al Maresme hi ha algunes esglésies senzilles amb façanes renaixentistes, que al seu temps es deia construïdes "a la romana", amb portals amb pilastres toscanes a tot estirar i un frontó clàssic al damunt de la llinda.

Va ser, doncs, quan un dia em vaig trobar davant l'església de Riudoms que el meu cor va fer un salt, de sorpresa potser, o bé

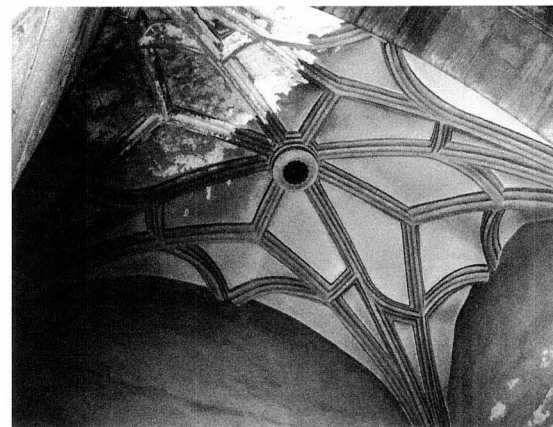
engrescat perquè aquella façana era nova per a mi. ¡Quin mur més ben carreuat, quina pedra més daurada, quina portalada!

La portalada val un imperi.

Pràcticament ocupa mitja de la gran façana. Portal en arc de mig punt, com l'arc triomfal dels romans,

“Va ser, doncs, quan un dia em vaig trobar davant l'església de Riudoms que el meu cor va fer un salt, de sorpresa potser, o bé engrescat perquè aquella façana era nova per a mi. ¡Quin mur més ben carreuat, quina pedra més daurada, quina portalada!”

acompanyat per onze fornícules, buides, però bellament decoratives, amb pilastres de capitells jònics en la seva primera part i corintis per

Volta de creueria estrellada en l'església parroquial de Sant Jaume de Riudoms.
Foto: Delfi Dalmau.

L'arquitecte Pere Blai, a més de dissenyar l'església de Riudoms també és l'autor del Palau de la Generalitat de Catalunya.
Foto: Ian.

damunt d'un entaulament clàssic; tot coronat per un nou entaulament amb frontó. Cal dir que els carreus que es troben en les cantoneres d'aquesta façana principal presenten un discret però innovador encoixinat.

L'interior del temple encara segueix les traces i tècniques gòtiques, amb una volta brillant

“Pel que fa al campanar, del 1746! vaig considerar-lo com un element més d'un Renaixement tardà, discret però robust i alt, dominador de l'entorn”

de creueria estrellada. Aquesta tècnica, tot i aparèixer nous estils arquitectònics, a casa nostra, com a Anglaterra, va perdurar segles, i la trobem aplicada en ple barroc, encara. Sembla com si els nostres millors mestres de cases no se'n volguessin desprendre, potser perquè els tingués

captivats (fins avui ens enamora) o perquè era una garantia d'estabilitat constructiva.

Pel que fa al campanar, del 1746, que era el que en principi a mi em feia venir a Riudoms per mesurar-lo, vaig considerar-lo com un element més d'un Renaixement tardà, discret però robust i alt, dominador de l'entorn. La base de sis metres i escaig de costat ja explica la seva robustesa i pel que fa a l'alçada, tot i que he vist que en algun lloc li donen 40 metres, a un servidor, vés a saber si vaig cometre algun error, la dada que vaig aconseguir el feia arribar escassament als 37. Ben alt, si considerem la mitjana dels campanars catalans (31,60 m) que no s'han pas caracteritzat per enfilarse massa.

Tot ell, el campanar, de carreus ben escairats com els de la façana, només està decorat amb dues senzilles motlures, una a la base a l'alçada del primer entaulament de la portada, com a prolongació de la que es troba en aquest punt del frontis i, l'altra, sota mateix de les finestres del capdamunt; també sota la barana del terrat es nota alguna senzilla motlura a manera de discreta cornisa. Es troba situat damunt l'ala esquerra del temple (si el mirem posats de cara a la façana) fent angle al sud-oest del frontis encarat a migjorn, amb la capella del Sagrament al seu darrere.

S'accedeix a la cel·la, punt on es troben les campanes, per una escala interior que s'obre al passadís de l'esquerra de la nau; presenta un primer tram per uns quants graons d'obra i amb barana; tot seguit l'escala es converteix en una de cargol de pedra picada que puja per

dins d'un cilindre situat a la banda nord del campanar. Des de la cel·la fins al terrat s'hi va per una escala de gat situada a l'angle sud-oest i per una estreta trapa sense cobrir s'hi accedeix. Sota terrat una cúpula semiesfèrica cobreix la cel·la.

Vaig aprofitar l'ocasió de visitar el temple per mesurar les seves principals dimensions. La llargada de la nau, interiorment,

fins al fons de l'absis, em va donar 42 metres; la seva amplada 13,27 i l'alçada, fins a sota la volta, 21. Tota l'amplada inclosos els altars laterals, fa 21,20 metres.

La gran construcció que és aquesta església parroquial té un altre mèrit afegit si tenim en compte que entre els tècnics que hi van treballar hi figura Pere Blai (1553-1620) l'arquitecte que va contribuir en

la traça de la major part dels edificis renaixentistes a les nostres terres i, entre elles, a l'edifici de la Generalitat, a Barcelona.

Vaig deixar Riudoms, després de la primera visita, ple d'entusiasme i admiració per la seva bella i original església. I que ben situada, al fons d'una gran plaça, taló de fons d'una bella perspectiva. El seu bon record, no em deixa. Per molts anys, riudomencs! »

Parlar amb propietat

Parlis com parlis, sigui com sigui el teu negoci, el més important és que algú t'escolti. A "la Caixa", més de 25.000 persones t'escolten, t'entenen i treballen a prop teu per a oferir-te la millor solució pel teu negoci.

Parlem?

 "la Caixa"

www.laCaixa.es